

In deze uitgave:

[Van de voorzitter](#)

[In Memoriam Wim Rietkerk](#)

[Yad Vashem voor Cornelis Verduijn](#)

[Bijzondere Prentbriefkaart](#)

[Nieuw Boek](#)

[Wandelingen Smaakpark](#)

[Lezing “Geheim Agenten op de Veluwe” in Nijkerk](#)

[Geleverde Ondersteuning](#)

[De Grote Oorlog](#)

[De Smederij](#)

[Nieuwe Aanwinsten](#)

[Nieuwe Sponsors](#)

[Nieuws van het VeteranenOntmoetingsCentrum Ede \(VOC\)](#)

Van de voorzitter

Sinds mijn aantreden als nieuwe voorzitter van het Platform eind september jl. kan ik spreken over een leerzame periode. Niet alleen was de ontmoeting met de leden van het Platform en met de veteranen zeer interessant, maar ook de kennismaking met de relevante organisaties om ons heen was de moeite waard. Zo mocht ik samen met Gerard onze collega's van de Grebbelinie bezoeken waarbij een monument van herstellende tankversperringen werd onthuld. Er werd een zeer interessante lezing verzorgd door de militair historicus Rein Bijkerk die aantoonde dat het Nederlandse leger in de meidagen van 1940 wel degelijk keihard had teruggevochten – in tegenstelling met wat algemeen gedacht wordt!

Na een toelichting van ons over de Herdenking Bombardement Ede Zuid is het Platform met ingang van 8 november 2021 deel geworden van het Algemeen Bestuur van de Stichting Airborne Herdenkingen, waardoor we goed op de hoogte blijven van de andere herdenkingen rond de Slag om Arnhem en elkaar kunnen ondersteunen.

Stichting Airborne Herdenkingen
The battle of Arnhem, a bridge to the future

Op 5 november was er vervolgoverleg over de twee historische houten barakken die vlak bij de Smederij staan en die, mits gerestaureerd en verplaatst, voor de toekomst van het Platform van grote waarde zullen zijn. We praten over veel geld dat mogelijk via de Stichting BOEI op tafel kan komen waarna wij het voor een voor ons aanvaardbare prijs kunnen huren. Wordt vervolgd!

De coronaperikelen blijven ook het Platform hinderen bij het uitvoeren van haar taken maar we bezien voortdurend wat er binnen de wettelijke regels mogelijk blijft.

Bij het opstellen van deze laatste nieuwsbrief van het jaar 2021 denk ik opnieuw met bewondering aan alles wat het Platform Militaire Historie Ede te bieden heeft, binnen en buiten De Smederij. Wat een waardevolle club voor Ede – en daarbuiten! Dit is allemaal niet mogelijk zonder de enthousiaste en toegewijde inzet van vele vrijwilligers. Namens het bestuur allen hartelijk dank voor jullie betekenisvolle inzet!

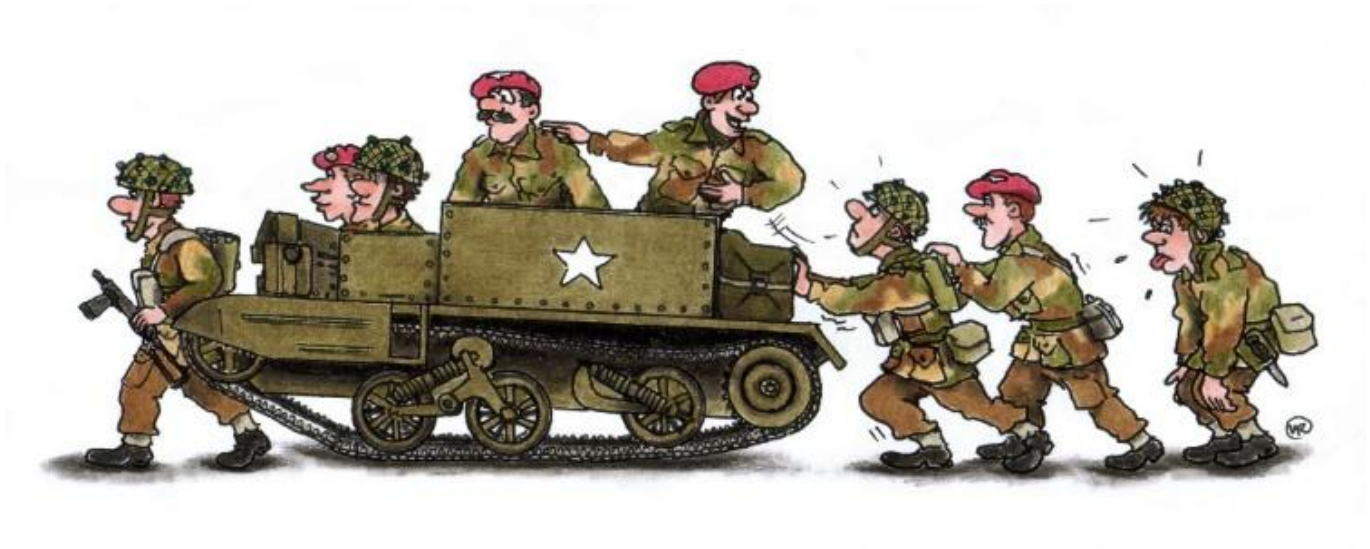
Maarten van Hezik.

In Memoriam Wim Rietkerk

Op zondag 17 oktober 2021 overleed in Ede ons bestuurslid en medeoprichter van het PMHE, Wim Rietkerk. In een extra uitgave van de nieuwsbrief werd Wim door voorzitter Maarten van Hezik met onderstaande woorden herdacht:

“Wim was een Platform lid van het eerste uur, één van onze 'Founding Fathers'. Hij was altijd zeer actief, gevat, gestructureerd, productief en in feite onmisbaar binnen ons Platform. Eén van de gebieden waar Wim in uitblonk was grafische vormgeving, zoals het ontwerpen van logo's en posters, en het digitaal opknappen en/of inkleuren van historische foto's. De logo's van het Platform Militaire Historie Ede en van het VeteranenOntmoetingsCentrum Ede zijn ontwerpen van Wims hand en zullen, mede, een blijvende herinnering aan hem zijn”.

Een mooie typering van Wim. Het was vooral zijn uitzonderlijk gevoel voor humor dat in de herinnering zal blijven. Dat kwam ook tot uitdrukking in de toespraak die zijn echtgenote Elise tijdens de uitvaart hield. Een opmerkelijk citaat daaruit: “Toen in zijn laatste dagen de huisarts Wim nog eens kwam bezoeken en hem vroeg of ze nog iets voor hem kon doen, antwoordde hij: ‘Ja, u zou het gras nog even kunnen maaien’.” Die humor van Wim Rietkerk komt bovenal tot uitdrukking in de vele cartoons die hij tijdens zijn leven heeft getekend en daarvan willen we in deze nieuwsbrief er nog graag één laten zien:

Wim Rietkerk tijdens de Open Monumentendag Ede 2020

Yad Vashem voor Cornelis Verduijn

Op 15 november 2021 werd in de Liberaal Joodse Synagoge in Den Haag aan de Edese verzetsstrijder Cornelis Verduijn postuum de Yad Vashem onderscheiding toegekend. Daarmee werd Verduijn voor zijn verzetswerk en het redden van Joodse Nederlanders tijdens de Tweede Wereldoorlog geëerd als één “Der Rechtvaardigen onder de Volkeren”.

Cornelis Verduijn werd in de nacht van 8 op 9 maart 1945 door de Duitsers gearresteerd na de mislukte wapendropping bij de Keukenklep, een weiland tussen Ede en Lunteren. Op 20 maart 1945 werd hij samen met andere verzetsmannen uit Ede in Loosdrecht geëxecuteerd. De Yad Vashem onderscheiding werd door de familie van Verduijn in ontvangst genomen in aanwezigheid van de ambassadeur van Israël in Nederland.

Zie voor meer informatie ook de boeken:

- “Fatale dropping Keukenklep 8/9 maart 1945”, Ben Verduijn 2008, Historisch Cahier Gemeente Ede
- “Mijn schild ende Betrouwen”, Ben Verduijn, Ede 2020.

Yad Vashem onderscheiding Cornelis Verduijn

Bijzondere Prentbriefkaart

Ons lid André Hartgers kwam onlangs een heel bijzonder prentbriefkaart op het spoor. Deze kaart is op 28 februari 1914 door een onbekende soldaat verzonden aan de heer Niemöller in Leijden(!). De foto op deze kaart van de Van Essenkazerne in een nog onbebouwd en onbegroeid heideland is ons niet onbekend. Vooral de tekst geeft een prachtig tijdsbeeld.

De schrijver vertelt eerst over platen van Duitse kieken die hij slechts kort in bezit heeft gehad. Het gaat hier waarschijnlijk om glasnegatieven van foto's. De geadresseerde spreekt hij aan met 'je'. Het zal dus niet zijn vader zijn, maar een goede vriend.

Hierna wordt het interessant. We geven hier de letterlijke tekst weer:

“Je brief verheugde mij ten zeerste. Ik zit n.l. als Robinson Crusoe in het verlaten hei-eiland Ede omdat ik verstoken van permissie ben. Ik ben n.l. met een kanon tegen een boom aangereden, hetgeen in het Reglement op Krijgstucht v/h krijgsvolk v. land en zeemacht onder de paragraaf Art 6, no A sub B bedoeld bij Kon. besluit van 16 Februari 1893 en herzien bij het hooge militaire gerechtshof 17 Febr. 1912 littera a, benaamd wordt: baldadigheid.

Ciel! Hemeltje! goeie grut, allemachies, baldadigheid!

In ieder geval was je brief des te aangenamer daar hij mij in mijn eenzaamheid, mijn vieux solitair! kwam verrassen. Da-ag! tt onleesbaar.”

Het is duidelijk dat deze soldaat behoorlijk pissig is en zich onbehoorlijk behandeld voelt. Hij krijgt geen permissie (=verlof) en moet dus alleen op de kazerne blijven, terwijl zijn maten naar huis zijn. Hij is zo boos dat hij ook over de voorkant van de kaart heen schrijft.

Verder blijkt hieruit dat hij niet veel op heeft met het dorp Ede, noch met de prachtige omgeving.

Hij is best geletterd, gezien zijn (soms Franse) woordkeus (Ciel = Hemel; vieux solitair = oud en eenzaam) en perfecte grammatica. Ook weet hij zijn overtreding exact te benoemen.

Overigens, hij reed met het kanon tegen een boom. Dat zal best hard gegaan zijn en schade veroorzaakt hebben. Maar hij rept met geen woord over het lot van de betrokken paarden...

Prentbriefkaart 28 februari 1914

Nieuw Boek

Op 13 oktober werd het boek "Twee broers – één missie – CAWTON" gepresenteerd in Rhenen. Het boek is geschreven door Gerard van Loenen, de zoon van verzetsman en geheim agent Henk van Loenen. Dit boek is het prachtige resultaat van jarenlang onderzoek door Gerard. Hij ging in zijn zoektocht naar zijn vader zo ver dat hij zelf op donderdag 18 september 2014 een parachutesprong heeft gemaakt boven een veld in Nederwoud bij Lunteren. Dit was hetzelfde terrein waar zijn vader in de nacht van 28 op 29 december 1944 werd gedropt en opgevangen door de verzetsgroepen uit Ede en Lunteren, met welke groepen hij nauw zou samenwerken. Het Platform was zowel aanwezig bij zijn parachutesprong in 2014 als nu in Rhenen bij de presentatie van het boek.

Wandelingen Smaakpark

Al geruime tijd werkt het Platform nauw samen met het Smaakpark. Eén van de arrangementen die worden aangeboden is een lunch in het Smaakpark, voorafgegaan door een wandeling over het voormalige kazerneterrein. Bij deze wandelingen geven onze gidsen uitleg over de historie van het terrein en het gebruik van de verschillende gebouwen, waarbij ook een kort bezoek wordt gebracht aan de Smederij. Elke maand verzorgen wij zo'n wandeling.

Lezing "Geheim Agenten op de Veluwe" in Nijkerk

Op initiatief van Victor van Haeren (zakelijk directeur van de Stichting Akoesticum) is op 15 november 2019 in het Akoesticum een thema-avond "Geheim Agenten op de Veluwe" georganiseerd. Het was de bedoeling om de lezingen van deze avond op 30 maart 2020 voor de Volksuniversiteit Nijkerk te herhalen. Helaas gooide de corona-uitbraak roet in het eten. Maar de aanhouder wint! Op maandag 8 november heeft deze gecombineerde lezing van Victor van Haeren en Gerard Gijsbertsen alsnog plaatsgevonden in de bibliotheek van Nijkerk. Uiteraard aangekleed met veel historisch materiaal. Het was een leuke avond voor een geïnteresseerd publiek.

Inmiddels heeft ook de Volksuniversiteit Wageningen het voornemen om deze lezing op te nemen in haar jaarprogramma 2021 – 2022.

Lezing "Geheim Agenten op de Veluwe" in Nijkerk

Geleverde Ondersteuning

In de afgelopen periode heeft het Platform weer op verschillende plekken ondersteuning geleverd:

- **Oranjekazerne Schaarsbergen**

Op 14 oktober werden ruim 150 mensen die werkzaam zijn bij Defensie ontvangen op de Oranjekazerne in Schaarsbergen. Zij zouden deelnemen aan een battlefieldtour rond de Slag om Arnhem, georganiseerd door de International Guild of Battlefield Guides onder leiding van Wybo Boersma. Om al vast een beetje in de stemming te komen was de ontvangstruimte door ons aangekleed met Airborne figuren en parachutes.

- **Museum Lunteren**

In Museum Lunteren staan een aantal militaire figuren. Hiervan is een deel op bruikleen, dat afloopt. Ter vervanging hiervan heeft het museum nieuw materiaal gekregen. Het Platform is bezig te helpen deze figuren compleet te maken en correct aan te kleden, zodat ze passen in de nieuwe moderne en frisse uitstraling die dit museum sinds de mooie verbouwing kenmerkt.

- **Pegasus Wandeltocht**

Op 23 oktober vond alweer de 37ste editie plaats van de Pegasus Wandeltocht. Het Platform heeft materiaal geleverd bij de start- en finishlocaties (Cultureel Centrum 't Hart op het terrein van 's Heerenloo "de Hartenberg" en De Schuilplaats aan de Otterloseweg), om de deelnemers een beeld te geven van de gebeurtenissen in september 1944.

Materiaal bij finish Pegasus Wandeltocht

- **Film “Blijven, komen en gaan”**

Op zaterdag 3 juli hebben meerdere leden van ons Platform als figurant deelgenomen aan de opnames voor de film “Blijven, komen en gaan” van Arno Setz. De film gaat over de grote veranderingen die Ede heeft ondergaan in de afgelopen ruim 100 jaar. Op zaterdag 13 november vond in Pathé Ede de première plaats van deze (vernieuwde) film. Meerdere Platformers waren hierbij aanwezig. Het is een leuke film geworden die een mooi beeld schetst van het heidedorp Ede van toen, en de kleurrijke gemeente die het nu geworden is.

Vrijwilligers van het Platform als figuranten, samen met de burgemeester

De Grote Oorlog

Langzaam maar zeker kunnen we steeds meer aandacht geven aan de Grote Oorlog (de Eerste Wereldoorlog), en de rol van Ede hierin. Uiteindelijk hopen we met de plaatsing van de beide ziekenbarakken voor dit unieke verhaal een mooie uitvalsbasis te creëren.

- ***Docenten geschiedenis Ichthuscollege Veenendaal***

Op dinsdag 2 november had de sectie geschiedenis van het Ichthuscollege uit Veenendaal een nascholingsactiviteit. Deze stond in het teken van de Eerste Wereldoorlog. Met ongeveer acht docenten hebben we het loopgravencomplex op de Ederheide bezocht. Hierbij werden de docenten net als de leerlingen meegenomen terug in de tijd, naar november 1918. Ondanks de regen was het een leuke en leerzame excursie voor zowel de docenten als onszelf. Een impressie is terug te zien op <https://youtu.be/NQJHML7qHJM>

- ***Werkbezoek***

Twee dagen later, op donderdag 4 november, vond er een werkbezoek plaats aan de loopgraven. Met vertegenwoordigers van het Rijksvastgoedbedrijf, het ministerie van Defensie, de gemeente Ede, en het Platform is besproken op welke manier het loopgravencomplex voor de toekomst behouden kan blijven, waarbij het tevens meer zichtbaar en beleefbaar gemaakt kan worden voor een geïnteresseerd publiek. Belangrijke voorwaarden daarbij zijn behoud van de natuurwaarden en het gebruik door defensie. Op basis van dit bezoek zal een plan worden opgesteld dat aan de betrokken partijen wordt voorgelegd. Wordt vervolgd!

- ***Lezing 11 november***

Op donderdagavond 11 november heeft het Platform in villa Buitenzorg in Ede een lezing gehouden over de Grote Oorlog. Want waar moet je het anders over hebben op deze dag (eind van de Eerste Wereldoorlog) op deze locatie – de voormalige officiers sociëteit van het garnizoen Ede?! De lezing was voor een groot gezelschap dames van de Soroptimist Club Ede. Ook deze dames mochten mee terug in de tijd. Een soldaat van het 22ste Regiment Infanterie kwam gehaast de heren officieren het grote nieuws brengen dat de Grote Oorlog voorbij was. Maar de heren bleken verdwenen, er waren alleen nog dames die het hele relaas van de afgelopen vier jaar hebben aangehoord...

Lezing Gerard Gijsbertsen in villa Buitenzorg

- **Rijksmonument**

Op dit moment wordt in opdracht van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap een inventarisatie gemaakt van erfgoed dat herinnert aan de Belgische opstand en de Eerste Wereldoorlog. Want in Nederland is daarvan niet veel meer. Het loopgravencomplex “De Kreelse Kop” op de Ederheide is één van de weinige tastbare zaken uit de periode 1914 – 1918. Door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) wordt nu onderzocht of dit complex kan worden voorgedragen voor plaatsing in het Rijksmonumentenregister. Hiervoor heeft het Platform veel informatie mogen aandragen.

De Smederij

In de zomermaanden is de Smederij goed bezocht. In de wintermaanden, en met de coronabeperkingen, zijn de bezoekersaantallen minder. Maar zeker niet nul! Een paar bezoeken zijn het waard om hier te noemen:

- **Wie is de Mol**

Op zaterdag 16 oktober organiseerde mevrouw Janne Koornneef Stigter voor haar (klein)kinderen “Wie is de Mol”. In ons Oorlogs- en Garnizoensmuseum De Smederij moest een opdracht worden uitgevoerd, waarbij de mol de taak had deze opdracht te saboteren. Samen hebben we in de voorbereiding nagedacht hoe we dit zouden kunnen aanpakken. Het is gelukt! Het was een leuk bezoek, en de mol heeft zijn werk gedaan.

- **Lunteren Actief**

Op zaterdag 27 oktober bezocht een leuk gezelschap van Lunteren Actief ons Oorlogs- en Garnizoensmuseum. Het bleek dat deze mensen zelf ook nog veel interessants konden vertellen, wat het voor beide partijen tot een aangenaam bezoek maakte.

- **Materiaal Eerste Wereldoorlog**

In december 2019 kreeg het Platform uit een nalatenschap van Wout van Buuren een schenking van materiaal uit de Eerste Wereldoorlog. Dit wilden we gaan gebruiken voor de inrichting van de ziekenbarakken. Maar dat project loopt helaas niet zo snel als we graag zouden willen. Omdat een aantal familieleden inmiddels op leeftijd zijn, wilden ze een bezoek aan De Smederij niet langer uitstellen. Op zaterdag 27 november kwamen ze langs om te zien waar de spullen van hun zoon en broer terecht gekomen zijn. In de beslagloods hebben we daarvoor een kleine tijdelijke tentoonstelling over de Eerste Wereldoorlog ingericht. Bij het bezoek kregen we nog

het mooi ingelijste gedicht "In Flanders Fields" van John McCrae, een Canadese legerarts, overhandigd. Dit gedicht was door de moeder van Wout met de hand (kalligrafie) geschreven. Het zal in de WO I barak zeker een ereplaatsje krijgen.

Nieuwe Aanwinsten

In de afgelopen periode is er weer veel mooi materiaal afgeleverd bij ons Oorlogs- en Garnizoensmuseum. We kunnen helaas niet alles noemen. Maar we willen het ook niet onbesproken laten. Dus een paar voorbeelden:

- *Servies Veldartillerie*

Op zaterdag 27 november kwam ook de familie Welman langs. Hun (groot)vader was geboren aan de Artillerielaan in Ede. (Over)grootvader was daar militair bij de artillerie. Uit die tijd stamt een prachtig servies met daarop de gekruiste kanonnen. Een mooie aanwinst voor het museum!

Servies veldartillerie

- *Etalagefiguren*

Bij het Airborne Museum zijn vanwege herinrichting een aantal etalagefiguren overbodig geworden. Die mochten we ophalen voor gebruik in ons Oorlogs- en

Garnizoensmuseum De Smederij. In de loop van de tijd gaan we bezien of en hoe we die figuren – of in ieder geval de prachtige karakteristiek hoofden – kunnen gebruiken in onze vaste opstelling. Eén hoofd zit inmiddels op een Duitse etalagefiguur op de Hooizolder. En één complete figuur zit nu als adjudant achter het bureau in de Mess.

Adjudant achter bureau

- **Container**

Op zaterdag 23 oktober zijn door de politie op het Dunoplateau bij Heveadorp in totaal negen Britse dropping containers uit de grond gehaald. Deze waren afkomstig van de Slag om Arnhem. Eén van deze containers is op woensdag 1 december door de Politie Gelderland Midden afgeleverd bij De Smederij voor onze collectie. De container verkeert nog in opmerkelijk goede staat. We zijn er heel blij mee!

Container gedropt tijdens Operation Market Garden

Nieuwe Sponsors

De afgelopen periode hebben weer twee Edese ondernemingen zich als sponsor van het Platform Militaire Historie Ede en daarmee van het Oorlogs- en Garnizoensmuseum Ede aangemeld. Het gaat om **Autobedrijf De Hoorn** en **Drukkerij Van Eden**, beiden te Ede. Vanaf nu zult u de logo's en beeldmerken van deze nieuwe sponsors terugvinden in al onze digitale media, zoals deze Nieuwsbrief, de website, etc. Het Platform is erg blij met de publicitaire belangstelling en bijbehorende financiële ondersteuning van deze Edese bedrijven voor het werk van het Platform. Waaruit weer eens te meer blijkt dat ook ondernemend Ede graag betrokken is bij het verhaal van de militaire historie van de gemeente Ede.

Autobedrijf De Hoorn Ede

Hoorn 23a, 6713 KR Ede

Tel. 0318-692991

E-mail: autobedrijfdehoornede@gmail.com

Van Eden Drukkerij B.V.

Telefoonweg 68, 6713 AL Ede

T 0318 - 650 250

E info@vanedendruk.nl | www.vanedendruk.nl

Nieuws van het VeteranenOntmoetingsCentrum Ede (VOC)

Zo aan het einde van het jaar blikken we met z'n allen op alle vlakken terug, ook wij als Veteranen OntmoetingsCentrum Ede blijven hier niet bij achter.

Het was een bijzonder jaar, er was sprake van een grote mate van hollen en stilstaan. 1 januari dit jaar gingen we gelijk goed van start toen we als veteraneninloop en VSE samen verder gingen als Veteranen Ontmoetingscentrum Ede, een nu al zeer succesvol te noemen samenwerking.

De eerste maanden konden we helaas niemand ontvangen omdat door COVID helaas zo'n beetje heel Nederland op slot zat, maar toen het van het slot ging hebben we prachtige bijeenkomsten met elkaar mogen beleven. De jaarlijkse BBQ waar The Pegasus Pipes and Drums de feestvreugde kwam verhogen en de Indische maaltijd die door Ed, Marie-Louise en Maya was verzorgd en een recordaantal bezoekers trok.

Er waren goede, soms intensieve gesprekken met name over de zorgwekkende ontwikkelingen in Afghanistan en er werd ook heel veel gelachen.

De werkgroep veteranen werd uitgebreid van Martin en Renske samen naar een dynamisch vijftal: Cindy Bos, Monique Jansen en Albert van Dijk kwamen de gelederen versterken. Met hun kennis kunnen wij jullie volgend jaar nog beter van dienst zijn.

Wij hebben ook een start gemaakt met onze meer nadrukkelijke aanwezigheid bij de herdenkingen in de gemeente Ede. Dit willen wij het komende jaar nog iets verder uit gaan breiden. Eén van de hoogtepunten was toch wel het leggen van een bloemstuk tijdens de Indië-herdenking in augustus, door dhr. Fockens en dhr. Heijden onder begeleiding van Renske van Dijk. Beide heren hadden ondanks – of misschien wel dankzij – hun beider respectabele leeftijd de regie strak in handen en de begeleiding was eigenlijk niet eens nodig geweest. Dit vervulde ons met trots. Deze week bereikte ons echter het bericht dat de heer Fockens op 8 december j.l. op 96-jarige leeftijd is overleden. Een afvaardiging van het VOC-bestuur zal bij zijn uitvaart aanwezig zijn.

Helaas moesten wij in november wederom het onsympathieke besluit nemen om ten bate van ons aller gezondheid de inloopmomenten weer te annuleren. Een verdrietig maar te rechtvaardigen besluit, omdat wij niets liever willen dan elkaar volgend jaar weer vaak en veel in goede gezondheid te mogen treffen.

Als u dit leest hebben wij elkaar hopelijk bij goed weer en onder gezellige omstandigheden in de buitenlucht mogen ontmoeten en elkaar onder het genot van een hapje en een drankje het beste gewenst voor de komende feestdagen en het nieuwe jaar.

Wij kijken er als veteranenwerkgroep in ieder geval enorm naar uit om u het komende jaar weer te mogen ontmoeten.

Wij willen van deze gelegenheid ook nog gebruik maken om onze vrijwilligers achter de bar, achter de BBQ en onze onvolprezen nuldelijnsondersteuners te bedanken voor hun tomeloze inzet in het afgelopen jaar. Zonder jullie kunnen we niet!!

Fijne Feestdagen,

Martin van der Velden

Monique Jansen

Cindy Bos

Albert van Dijk

Renske van Dijk

Deze Nieuwsbrief is een uitgave van het Platform Militaire Historie Ede (PMHE).

Samenstelling en tekstbijdragen: Ben Kolster.

Teksten: Gerard Gijsbertsen, Herman Rolleman, Maarten van Hezik en Renske van Dijk.

Foto's: Gerard Gijsbertsen, Ronald van Riet, Martin van de Ven, André Hartgers, Albert van Dijk, Agathe Schoeman, Arno Setz, BK Images, Ben Verduijn, Gerard van Loenen/Nabij Producties en Archief PMHE.

© Copyright PMHE 2021
